Literatuur

Psychologie | Universiteit Leiden

2026 - 2027

ULPS-573-150 | €16,95

Tentamengericht | Overzichtelijke structuur
Sinds 1994 | Beoordeeld met een 8,2

Slim Academy

www.SlimAcademy.nl

Content editors gezocht!

Zoek jij een flexibele bijbaan die perfect aansluit op je studie én die je vanuit huis kunt doen?

Bij Slim Academy verdien je geld met iets wat je toch al doet: leren. Door het samenvatten en nakijken van je eigen lesstof herhaal je alles wat jij voor je tentamen moet weten terwijl je werkt!

Wat bieden wij:

- Een mooie vergoeding
- Een **flexibele bijbaan** waarbij je werkt wanneer het jou uitkomt
- Je werkt **vanuit huis**: Geen reistijd, gewoon lekker in je eigen omgeving
- Een mooie aanvulling op je CV
- **Gratis toegang** tot al ons studiemateriaal
- Een baan die perfect aansluit bij je studie

Als **Content Editor** draag je bij aan de kwaliteit van onze samenvattingen door ze te controleren op inhoud en ze up-to-date te maken.

Slim Academy

Geïnteresseerd? Stuur je cv en motivatie naar klantenservice@slimacademy.nl

Welkom bij Slim Academy!

Voor je ligt de **literatuur** van het vak **Geschiedenis van de Psychologie**, dat je volgt in blok 1 van het eerste jaar van de bachelor Psychologie aan de Universiteit Leiden.

Met Slim Academy willen we jou helpen slimmer te studeren. Dat doen we door de kern van de leerstof helder samen te vatten, complexe onderwerpen te versimpelen en je de juiste hulpmiddelen te geven om actief te oefenen. Voor een optimale voorbereiding op je tentamen raden we je aan gebruik te maken van ons volledige aanbod. Voor dit vak zijn de onderstaande producten beschikbaar.

Product	Inhoud	Content	Versies
Samenvatting Literatuur	De belangrijkste begrippen en theorieën met een heldere uitleg die is voorzien van voorbeelden over alle opgegeven tentamenstof.	Week 1 t/m 7	✓ App ✓ Papier
Samenvatting Hoorcolleges	Een overzicht van de belangrijkste punten die tijdens de hoorcolleges zijn behandeld, zodat je niets mist van de stof die aan bod is gekomen.	Week 1 t/m 7	✓ App ✓ Papier
Oefenvragen	Interactief oefenen in de leeromgeving. Zo kun je nagaan of je de stof volledig beheerst en weet je beter wat je kunt verwachten op het tentamen.	• 7 sets; • 250+ vragen	✓ App
Flashcards	Kaarten die je helpen om definities, schema's en kernbegrippen snel te herhalen, zodat je op een actieve manier leert en de stof sneller en beter onthoudt.	• 7 sets; • 150+ kaarten	✓ App

Contact
Heb je vragen over ons aanbod, de levering van je samenvattingen of iets anders? Neem gerust contact met ons op via **06 81 60 19 60** of stuur een e-mail naar **klantenservice@slimacademy.nl**.

Deze samenvatting is alleen voor persoonlijk gebruik en mag niet worden gekopieerd of verspreid. De tekst is opgesteld naar eigen inzicht van de auteur en bedoeld als ondersteuning bij het studeren. Raadpleeg altijd de originele bronnen.

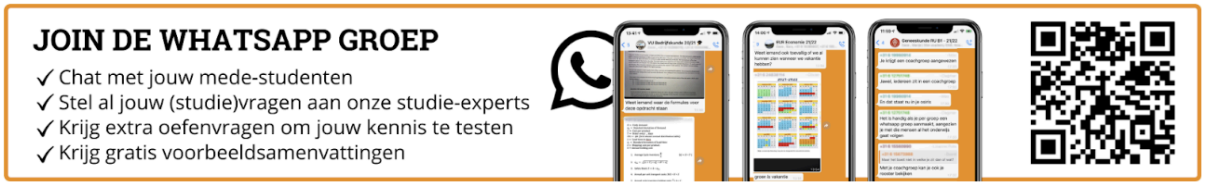
Digitale en papieren updates

Aan het begin van het blok is nog niet alle vakinformatie beschikbaar, daarom vullen wij de samenvatting zo snel mogelijk aan zodra onze auteurs de nieuwe lesstof hebben ontvangen. Zo blijft de inhoud actueel, betrouwbaar en van hoge kwaliteit. Je hoeft dus niet te wachten tot het einde van het blok: vanaf **7 september 2026** is de volledige samenvatting **digitaal** beschikbaar in de app.

Later in het blok verzenden we de **papieren samenvatting**. Deze wordt op **29 september 2026** verstuurd en bevat **week 1 t/m 7**. In het onderstaande overzicht zie je welke stof is opgenomen.

De verplichte tentamenstof komt uit de boeken *A History of Psycholgy (Uithol en Van de Velde, z.d.)* en *Psychology as a science (Van der Velde, 2019).*

Stof	
Week 1	Hoofdstuk 1 en 2: A History of Psychology (Uithol, z.d.).
Week 2	Hoofdstuk 3 en 4: A History of Psychology (Uithol, z.d.).
Week 3	Hoofdstuk 3: Psychology as a Science (Van der Velde, 2019).
Week 4	Hoofdstuk 4: Psychology as a Science (Van der Velde, 2019).
Week 5	Hoofdstuk 6: Psychology as a Science (Van der Velde, 2019).
Week 6	Hoofdstuk 5: Psychology as a Science (Van der Velde, 2019).
Week 7	Samenvatting en Q&A.

We wensen je veel succes met studeren en het behalen van je tentamens!

Team Slim Academy

Inhoudsopgave

Welkom bij Slim Academy! 1
Digitale en papieren updates 2
Inhoudsopgave 3
Wekelijkse updates & verzending boekjes 4
Week 1: Algemene Introductie en mechanismen 5
Hoofdstuk 1. Algemene introductie 5
Hoofdstuk 2. Van teleologische naar mechanische verklaringen 6
Week 2: Descartes en Hobbes 10
Hoofdstuk 3. René Descartes 10
Hoofdstuk 4. Thomas Hobbes 12
Week 3: Empirisme 15
Hoofdstuk 3. De empiristen, 17e en 18e eeuw 15
Week 4: Psychologie als wetenschap 19
Hoofdstuk 4. Psychologie als wetenschap 19
Week 5: Sigmund Freud 26
Hoofdstuk 6. Freud en de psychoanalyse 26
Week 6: Gedragswetenschap 33
Hoofdstuk 5. Gedragswetenschap 33

Week 1: Algemene Introductie en mechanismen

Introductie
Dit hoofdstuk komt overeen met de studiestof zoals deze is behandeld in hoofdstuk 1 uit het boek *A History of Psychology* (Uithol, z.d.). hoofdstuk 2 uit het boek *A History of Psychology* (Uithol, z.d.). Het eerste hoofdstuk is een algemene introductie van deze cursus en gaat kort in op drie onderwerpen die belangrijk zijn geweest in de geschiedenis van de psychologie. In het tweede hoofdstuk komt het wereldbeeld van Aristoteles en de invloed hiervan op de psychologie aan bod. Daarnaast wordt de opkomst van het mechanisme en andere stromingen besproken.

Hoofdstuk 1. Algemene introductie

Relevantie van het vak
Deze cursus is belangrijk omdat het je inzicht vergroot over waarom psychologie de wetenschap is die we tegenwoordig kennen. Er zullen belangrijke wetenschappers aan bod komen zoals Aristoteles en Wundt. Ook zul je er achter komen dat de geschiedenis van de psychologie grotendeels wordt gedeeld met de geschiedenis van filosofie. Nu denk je misschien 'waarom moet ik leren over filosofie als ik psychologie studeer?' Hiervoor worden twee redenen gegeven:

- Je maakt dagelijks verschillende filosofische assumpties, dus het kan geen kwaad om te leren wat deze assumpties inhouden;
- Psychologie is gebaseerd op filosofische ideeën, daarom is het belangrijk om een begrip te krijgen van deze ideeën.

Ten slotte is het belangrijk om in je achterhoofd te houden dat de psychologie een wetenschap is die altijd in ontwikkeling blijft.

Drie belangrijke onderwerpen
Binnen de geschiedenis van de psychologie zijn er drie thema's van grote invloed geweest, namelijk:

- ***Nature versus nurture***: dit thema gaat over of menselijke eigenschappen, zoals intelligentie en persoonlijkheidskenmerken, aangeboren zijn of resulteren uit ervaringen met de omgeving;
- Het ***mind-body* probleem**: omtrent alle vragen over hoe de geest en het lichaam kunnen interacteren. Wetenschappers die veel onderzoek hebben gedaan naar dit onderwerp zijn Wundt en Descartes. Volgens hen zijn lichaam en geest twee losstaande entiteiten. Deze visie wordt ook wel het **dualisme** genoemd;
- ***Cognitie versus emotie***: in de opkomst van de psychologie als experimentele studie begonnen steeds meer mensen **cognitie** (het menselijk denken) te bestuderen. Emoties werden als onbelangrijk en als ervaringen zonder functie gezien. Tegenwoordig weten we echter dat emoties zeker wel een functie hebben en misschien wel even belangrijk zijn als cognitieve processen.

Disclaimer:
De informatie uit het boek van Uithol (z.d.) is voornamelijk gebaseerd op de geschiedenis van West-Europa en Amerika. Daarom is het belangrijk om gedurende het lezen van deze samenvatting in je achterhoofd te houden dat (net als ieder ander geschiedenisboek) de informatie *biased* is.

Slim Samengevat!

- Het **dualisme** is de overtuiging dat het lichaam en de geest twee losstaande entiteiten zijn;
- Het ***mind-body* probleem** omtrent alle vragen over hoe de geest en het lichaam kunnen interacteren;
- **Cognitie** is het menselijk denken.

Hoofdstuk 2. Van teleologische naar mechanische verklaringen

Aristoteles

Aristoteles (384-322 v.C.) was een Grieks filosoof die het eerste psychologisch gerichte boek schreef, genaamd de 'Psyche'. Met deze term verwees hij naar 'de kracht van het leven' en 'de kracht van perceptie en kennis'. De samenkomst van biologie en psychologie is vrij opmerkelijk, aangezien deze benaderingen gedurende de geschiedenis sterk gescheiden waren van elkaar. Aan de ene kant had je wetenschappelijke psychologen die psychologie bestudeerden door experimenten, en gedrag zagen als een objectief biologisch proces. Aan de andere kant had je de 'filosofische' psychologen die gedrag zagen als sociaal fenomeen wat niet gereduceerd kan worden naar biologische aspecten en wat ook niet experimenteel onderzocht kan worden. Tegenwoordig zijn deze twee kanten meer verweven met elkaar en komen ze zelfs compleet samen in de studie van de neuropsychologie.

De manier waarop Aristoteles de wereld zag, kan worden omschreven als een **teleologisch wereldbeeld**. Dit houdt in dat hij dacht dat alle dingen een essentie en doel hebben. Volgens Aristoteles is de essentie hetgeen dat iets maakt tot wat het is, wat ook wel een ziel genoemd wordt. Hij stelde dat organismen verschillende soorten zielen hebben, en dat alleen de mens een rationele ziel heeft. Daarnaast stelde Aristoteles dat de ziel en het lichaam verweven zijn met elkaar en dat het een niet zonder het ander kan bestaan. Hij was dus geen aanhanger van het *mind-body* dualisme. De filosofische kijk die Aristoteles had op de psychologie bleef voor enkele duizenden jaren vooraan staan, totdat het mechanisme in opkomst kwam.

Mechanisme

De periode van 500-1500 staat bekend als de middeleeuwen. Rond deze tijd was de kerk erg belangrijk. De ideeën van **Aristoteles** (en **Plato**) werden doorgegeven via de kerk. Er waren met name twee ideeën die goed aansloten bij hun gedachtegoed:

1. De wereld en de hemel zijn twee aparte dingen;
2. Alle objecten streven naar hun 'natuurlijke plek' Dit idee kwam de kerk goed uit, aangezien het inhield dat mensen de taken moesten doen die ze kregen toebedeeld en dat ze hun sociale klasse moesten accepteren.

Vanaf 1500 ontstond, onder invloed van wetenschappers als Copernicus en Galilei, een nieuw wereldbeeld. Copernicus is bekend om de **Copernicaanse wending**: hij ontdekte dat de aarde om de zon draait in plaats van andersom. Galileo ondersteunde dit idee van Copernicus met nieuwe ontdekkingen. Het duurde door toedoen van de kerk een lange tijd voordat deze ideeën werden geaccepteerd, maar uiteindelijk zette dit een verandering op gang. Mensen werden steeds minder geïnteresseerd in waarom het universum is zoals het is en kregen meer interesse in hoe het universum opereert. Dit leidde tot een verschuiving naar het **mechanisme**, een visie die de wereld probeert te verklaren aan de hand van mechanismen.

Het mechanisme kan niet los worden gezien van het materialisme en reductionisme. Volgens het **materialisme** bestaat alles om ons heen uit levenloze en gedachteloze deeltjes (die we nu kennen als atomen).
Verschillen tussen objecten kunnen worden verklaard door verschillen in atomen. Deze verschillen (in vorm, grootte, etc.) werden gezien als objectief, iedereen die ze zou meten zou hetzelfde vinden. Dit worden ook wel de **primaire kwaliteiten** van materie genoemd. Aan de andere kant heb je ook kwaliteiten die niet alleen voortkomen uit verschillen in atomen, maar ook beïnvloed kunnen worden door de observator, voorbeelden hiervan zijn smaak of kleur. Dit zijn de **secundaire kwaliteiten**, deze kunnen niet gemeten worden.

Volgens het **reductionisme** kan alles worden gereduceerd naar een kleinere eenheid. Er worden verschillende vormen onderscheiden van het reductionisme, zoals het logisch positivisme. Het logisch positivisme stelt dat iedere observatie kan worden gereduceerd naar simpelere observaties. Naast observaties, kan het reductionisme zich richten op theorieën en bijvoorbeeld stellen dat complexe psychologische processen 'simpele' biologische verklaringen hebben.

De acceptatie van stromingen zoals het mechanisme en reductionisme kan worden gezien als de acceptatie van een steeds meer mechanisch wereldbeeld. Er kwam een steeds grotere interesse in hoe dingen werken en dit leidde tot de opkomst van de **analytische methode**. Hierbij delen wetenschappers een object eerst op in kleinere delen en vervolgens kijken ze hoe deze delen interacteren en leiden tot het object. Volgens de mechanisten kunnen fenomenen alleen bestudeerd worden als ze kwantificeerbaar zijn (als meetbare hoeveelheid te behandelen). Ze vonden dit de enige juiste methode omdat dit objectief is en niet afhangt van de observator. Het mechanisme had niet alleen invloed op de wetenschap, maar ook op de samenleving. Zo werd de economie gemechaniseerd en kwam geld in de plaats van goederen als ruilmiddel. Ook werd de interesse vanuit de samenleving in kennis steeds groter.

Kennis
Men begon zich steeds verder te verdiepen in onderwerpen en om dit goed te kunnen doen is kennis belangrijk. Maar, waar komt kennis nu eigenlijk vandaan? Hier zijn verschillende visies op. Volgens het **rationalisme** is kennis aangeboren en komt het voort uit ons vermogen om te redeneren. Volgens het **empirisme** komt kennis enkel voort uit ervaring. Het debat over de basis van kennis startte rond de 16de en 17de eeuw en is nog steeds gaande (*nature versus nurture*).

Inductie
Volgens **Francis Bacon** kan bepaalde kennis alleen verkregen worden op basis van observaties. Hij was dus een empirist. Bacon stelde dat observaties bepaalde kennis kunnen verwerven als deze worden gedaan door middel van **inductie** (het doen van observaties en het uitvoeren van experimenten op een systematische manier). Alleen op deze manier kun je patronen en generalisaties vinden. Ook al wist Bacon in zijn tijd misschien niet dat hij inductie gebruikte, hij heeft wel een zeer belangrijke basis gelegd voor de hedendaagse inductie.